

K.K.T.C.
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN - EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDBİYATI BÖLÜMÜ

1958-1974 YILLARI ARASI
KIBRIS'TA YAŞANAN CANLI HATIRALAR

MEZUNİYET ÇALIŞMASI
TOLGA DEMİRSU

DANIŞMAN
DOÇ. DR. BÜLENT YORULMAZ
LEFKOŞA

2000

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	1
GİRİŞ	2
1963 YILINA AİT ANILAR	
AHMET N. SAVALAŞ	5
AYHAN AKŞAR	6
DİLBER AKŞAR	16
HÜSEYİN DEMİRSU	17
RİFAT TAŞER	20
SÖNMEZ GÜNDÜZ	21
1974 YILINA AİT ANILAR	
AYHAN AKŞAR	25
YER ADLARI DİZİNİ	27
ŞAHİS ADLARI DİZİNİ	30

ÖNSÖZ

Bu mezuniyet çalışması 1999-2000 öğretim yılında Yakın Doğu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde hazırlanmıştır. Bu çalışma 1958-1974 yılları arası Kıbrıs'ta yaşanan canlı hatıralar adıyla hazırlanmıştır. Anıların toplanmasındaki amaç, Kıbrıs Türk tarihini aydınlatacak bilgilerin toplanmasıdır. Çalışmanın giriş bölümünde adı geçen tarihlerde Kıbrıs'ta Türkler ve Rumlar arasında yaşanan olaylar hakkında kısa bilgi verilmiştir. Daha sonra yer alan bölümde ise 1958-1963-1974 yılları arasında yaşayan ve bu tarihlerde meydana gelen olaylara tanıklık edenlerin anıları dinlenmiş ve derlenen bu canlı anılar kronolojik bir sıra ile biraraya getirilerek verilmiştir. Çalışmanın en sonunda çalışmada adı geçen kişiler yer ve adlarına ait dizinler hazırlanmıştır. Mezuniyet çalışması olarak Kıbrısta Türk'lerin 1958-1963-1974 tarihleri arasında meydana gelen olayları yaşayanların ağzından derlenmesi düşüncesini veren bu tezin hazırlanmasında bana yardımcı olan Doç. Dr. Bülen Yorulmaz'a teşekkür ederim.

Lefkoşa Haziran 2000

960344 TOLGA DEMİRSU

GİRİŞ

1958!....

İlk ayından son ayına kadar fırtınalarla dolu bir yıl..... Kıbrıs Türk halkının toplumsal varlığına, onuruna, yaşamına ve haklarına yönelen olağan üstü tehditler karşısında ayaklandığı; eşsiz mücadele kararlılığını yürekli ve bilinçli eylemlerle perçinlediği, sesini ve varlığını Anavatan'ı Türkiye üzerinden tüm dünyaya duyurmayı başardığı unutulmaz yıl.

Varoluş mücadelesini bağımsız, demokratik ve egemen Devlet olgusuyla taçlanan bir kuruluşa ulaştıracak örgütlemelerin ve siyasal kadroların oluşmaya başladığı yıldır.

Çünkü, o yılın Türk insanı, tahlikeli gelişmelerle olmak veya olmamak noktasına sürüklediği, elindeki tüm kartları “ölmek”ten yana kullanmak üzere kitlesel boyutlu bir eyleme soyunarak var olabilmek için şahinleşmiştir. Böyle bir yılı “şahinler” yılı olarak tanımlamak en doğrusudur. Bu öykü kitaplara sığmayacak bir efsane boyutu oluşturur. Kıbrıs Türk halkı bütün bu baskılara boyun eğmeyerek tarihte eşi ve

benzeri görülmez bir varoluş mücadelesi sergilemişlerdir. Herşey 20 Aralık'ı

21 Aralık'a bağlayan gece Lefkoşa'lılar şehrin doğu kesiminden gelen şiddetli tarrakka sesleriyle yataklarından fırladılar. Rumlar silahlı saldırıya geçmişti.

Rumların bütün hedefi ENOSİS'i gerçekleştirmektir. Ancak, Kıbrıs'lı Türkler

Limasol, Baf, Erenköy, Larnaka v.s. gibi yerlerde varoluş mücadelelerini

sürdürmüşlerdi. 22 Aralık gecesi Lefkoşa Rum tedhişçiler tarafından sarılmıştı.

Çarpışma çok çetin geçti. Çarpışmalar genel mahiyette ada sathına yayılmıştı.

Etrafları çevrilen Türk bölgeleri ateş yağmuruna tutuluyor ve Türkler toptan imha

edilmek isteniyordu. Çarpışmaların şiddetlenmesinden sonra Türk jetleri

Lefkoşa'nın Girne caddesi üzerinde Rum tarafına doğru akarken sevinç çığlıkları

etrafı cınlıyordu. Beş geceden beridir intikam hırsı içinde çırpınan, başlattığı mücadelenin sonunu getirmeden ölmekten korkan mücahitlerimiz Vur mehmedim ! diye bağışıyorlardı. Bu ikaz uçuşundan saldırılara 1-2 gün ara veren Rum MMO'su saldırılarını hızlandırdı. Bunun üzerine dönemin TC Başbakanı Bülent Ecevit "Ayşe taile çıkıyor" parolası ile 20 Temmuz 1974 yılında Mutlu Barış Harekatını başlatır ve Kıbrıs Türk halkını adeta soykırım diyebileceğimiz bu zulumdan kurtarır.

KAYNAK

1) 1958'in Belgesel Öyküsü

ŞAHİNLER YILI

(Ahmet Tolgay)

2) Kıbrıs'ta Varoluş Mücadelemiz

Şehitlerimiz ve Anıtlarımız

(Halil Sadrazam)

1963 YILINA AİT CANLI HATIRALAR

1963 arpışmaları üzerine vatan savunması yapmak üzere Türkiye’de öğrenim gören Kıbrıs’lı öğrenciler 1964 başlarında Erenköy’e çıkmışlar ve mücahit birliklerine katılmışlardı. Kısıtlı silah ve cephane ile savaşıyorlardı. Birkaç ay sonra Kıbrıs’a gönüllü olarak gidip savaşmak isteyen diğer öğrencilerle beraber Liderimiz R.R. Denктаş, Albay Rıza Vuruşkan, gazeteci Ömer Sami Coşar ve ben teğmen Ahmet Savalaş Erenköy’e çıkmaya karar verdik. J.18 tipi Hücümbotlarla Anamur’dan hareket ettik. Kıyıya yaklaştığımızda bizi karşılayan balıkçı teknelerine getirdiğimiz silah ve cephaneleri aktarıp tahliye işini bitirdik. En son sahile ben çıkmış ve bir kısım mühimmatın hala daha sahilde bulunduğunu görünce kızmış ve gizli olarak çıktığımız sahilde yüksek sesle “bunları burdan derhal kalkması gerekirdi” diye personeli azarlayınca, tepelerde nöbet tutan ve çoğu eski öğrencim olan mücahit öğrenciler sesimi tanıyıp “hoşgeldin hocam” diye tezahürat yaptılar. Halbuki bize takma isim verilmiş ve kimliğimiz saklanmak istenmişti.

Ahmet Savalaş (70)

(LEFKOŞA)

Sabah saat 7.25'te Kıbrıs radyosunu açtım. 7.30'da haber bülteni vardı. Daha vakit gelmemişti. Radyo hala açılış müziği çalmaktaydı. Traş oluyordum. Saat 7.30'da istasyon açıldı. Ben traşı bırakıp sanki çok mühim bir haber varmış gibi radyonun yanına gittim. Bozuk bir Türkçe ile şu konuşma oldu. "Sayın dinleyiciler bu gün Türk memurlar vazifeye gelmedi". Haber müthişti. Acele traş olup evden çıkacaktım. Köyden bir arkadar sabahleyin motoru ile işine gitmişti. Çok kısa bir zaman sonra geri geldi. Gelişinden bir şeyler olduğu belli idi. Yarıbuçuk dışarı fırladım. "Abohor köyünü rumlar basmış, hiç kimse sağ kalmamış". Haber bir şok tesiri yarattı. Abohor'un köy seferini yapan otomobili yolda durdurulup içindekiler öldürülmüşlerdir. Hangisi doğru ve hangisine inanmak lazım. Demekki, kargaşalık başladı ve herkez kendi yerini, can, mal ve namusunu korumalı. Köylünün bir kısmı davarını çıkarmış veya çıkarmak üzere ovaya gitmişlerdi. Derhal herkes köye geri geliyor ve elde olan silahlarla köyün dört bir tarafına dağılıyoruz. Heyecan gözle görülmeyince anlatılamaz. Hele gözleri görmeyen bir adam vardı, onun heyecanı bambaşka idi. Heyecan had safhaya çıkmış, kadınlar çocuklar ağlamaya başlamışlardı. Ben cumartesi günü Lefkoşa'ya gitmişim, gece de ordakaldım. Cumartesi gün bir gün evvel öldürülen iki kişinin cenazesinden sonra türk yerleri adeta bir harp sahnesi imişgibi cansız ve sessiz bir şekilde idi. Herkes yol boylarında hareketsiz ve sessiz durmakta, durum o kadar gerdinki tıbkı gerilmiş lastik gibi. Ben öğleye doğru geri geldim. Şükürki gelebildim. Yoksa yolların kapanmasından dolayı üç ay Lefkoşa'da kalacaktım. Benim köye glediğim günün gecesi Lefkoşa'da silahlar patladı. Dört gün havadan yağmur yerine kurşun yağdı. Türk semtinde komşu komşuya halin nedir diyemez oldular. Evlerde yiyecek kalmamıştı..Çarpışma Küçük Kaymaklı'da şiddetini artırıyor ve burada oturan halk

kurtulmak için mandıralara çekilmeye mecbur kalıyordu. Bölgeler arası haberleşme ise yok denecek kadar az bir seviyede idi. Radyolardan tamamlayıcı bilgi verilmiyor, köylerde herkes durumdan haber beklemekteydi. Ama haber nerede, öyle bir durum içinde kaldıkki, kasabalar köylerden, köylerde kasabalardan bir haber alamaz duruma geldik. Telefon olan köylerin telefonları da kesilmişti. Kıbrıs'ta bulunan Türk ve Rum halklarını sözde korumak görevi İngiliz komutanına verildi ve böylece İngiliz askerleri devriye gezmeye başladılar. Ancak, askerler du devriye görevleri sırasında gördükleri olaylara müdahale etmiyorlar veya edemiyorlardı. Aralık faciası gibi köye iki askeri araç daha geldi. Bir sabah daha yatıyordum, köye iki askeri vasıta geliyormuş diye biri koşup haber verdi. İki üçaydır komşu köyün halkını dahi göremeyen köylü sanki, kurtarıcı geliyormuş gibi askerleri bekledi. Geldiler, Herkes gibi ben de aşırı derecede bir heyecana kapılmıştım. O zaman kadar gelen askeler evleri kontrol ediyorlar ve her yeri araştırıyorlardı. Bu defa öyle olmadı, gelen askerler diğerlerinin aksine sadece gezip görüyorlar birşey yapmıyorlardı. Köylüye sigara ikram ettiler ve gittiler.

Köylerdeki Durum:

Köylerdeki halk ilk günlerin tesirinden biraz kurtuldu. Artık haberleşme az da olsa oluyordu. Bayrak radyosu kuruldu. Ankara önemli haberleri an ve an veriyor, radyoda çalınan milli marşlarla halk heyecanlanıyordu. Hele Türk gemilerinin İskenderun limanında toplanması adeta bir bayram havası yarattı.

Gece geç vakitlere kadar radyo milli marşlar çalmaya ve halkı coşturmaya devam ediyordu. Ancak sabahleyin, gemilerin tatbikat için toplandığı haberi gelince, halk sukut-u hayale uğradı. Köylerdeki sigara tiryakiler çok acı çektiler. Bakkaliyelerdeki sigara stoku kaç gün kafi gelecekti, en nihayet o da bitti, tütün de

bitti. Sigara mumla aransa bulunamaz oldu. Şu işin hikmetine bakın ki, ^{tiyaki} olmayanlar dahi bu günlerde sigara bulup içmeye çalışıyorlaradı. Aşağıya indiğim bir gün köye sigara getirildiğini gördüm. Ben de kendimi bir anda meydana gelen mahşeri kalabalığın içinde buldum ve bir paket sigara alabildim. Daha sonra bir paket daha verdiler. Bir müddet sonra sigara devamlı gelir oldu. Halk civar kasabalara gitmeye başladı. Bir müddet sonra da haberleşme biraz daha arttı.

Lefkoşa'ya Gidiyorum.

İlk kez Lefkoşa'ya gidişim çok heyecanlı oldu. Silahlı olarak gitmek istiyordum, ama bırakmadılar. Her an yolda birşey olacaktı gibi Lefkoşa'ya vardık. Küçük Kaymaklı'dan geçerken gördüğüm manzara karşısında şaşkına dönmüştüm. Etraf yakılıp yıkılan evlerle doluydu. Bazı binaların ve polisin üzerinde silahlı Rum askerleri vardı. Saray önünde otomobilden indim, karşımda kaynatamı gördüm. Beni tanıyamamıştı. Bankaya, oradan da eve geldi. Biraz yemek yedikten sonra etrafı gezmeye çıktık. Çarşayı dolaşp esnafla biraz sohbet ettikten sonra bi arkadaşşıma uğradım. Daha sonra 5-6 arkadaş Çetinkaya'ya gittik. Kurşunların yarattığı harabeleri gördük. Ledra Palace otelinin üzerinde Rumlar ve İngilizler mevzilenmişlerdi. Çarşıda biraz alış veriş yapıp sağ salım eve geldik.

Köye Telefon Koyuyoruz.

Lefkoşa'ya gitmeden önce dağda orman dairesine ait bir adet telefon bulunmaktaydı. Bunu almak için hazırlıklar ve çalışmalar yapıldı. İkimiz silahlı olmak üzere birkaç arkadaş dağa doğru yola koyulduk. Telefonun bulunduğu yere mevzilenerek bir müddet bekledik. Bu arada telefonun yanından bir yol geçmekteydi. Büyük bir tehlike içindeydik her an saldırıya uğrayabilirdik. İki üç dakikanın içinde o kadar

ağır olan telefonu demir bıçkısı ile keserek aşağıya indirdik. Ağırlığından dolayı 3-4 kişi telefonu nöbetleşe taşıyarak köye zor getirdik. Telefonu getirmesine getirdik, kurmasına kurduk ama işletecek gerekli sırmamız yoktu. Nerden bulacağımızı düşünürken, Lefkoşa'ya gidiş gelişler başladı. Bende hemen ertesi gün Lefkoşa'ya gittim. Sordum, soruşturdum, Türk polisinde vardır dediler Telefon idaresine gittim, beni ordan polise 3 yıldızlı bir zabitin yanına yolladılar. İşi olduğu için saat 12.00'ye kadar gelmesini bekledim, ancak gelince de elimizde yoktur cevabını aldım. O akşam mecburi olarak Lefkoşa'da kaldım. Ertesi gün yine aynı yere daha bir üst makam ile görüşmeye gittim. Bütün ambarları gezdik. Bize 5 millik sırma lazımdı, bulunanlar ise çok azdı. Açık bakır tel verilmesi önerildi, ancak, bunun götürülmesi ve kurulması çok güçtü. Ben de teli almadan dönmeye karar verdim.

Ben o dönemde nişanlıydım, nişanlımıda alarak köye dönmek için yola çıktık. Küçük kaymaklıda Üsküdar Bar yanında rum askerleri otomobili durdurdular. Etrafımız sarıldı ve bizi aşağıya indirsinlermi indirmesinlermi bir Rum zabiti ile bir İngiliz zabiti arasında münakaşa çıktı. Az kalsın silahlar patlıyordu. Bu tartışmanın ardından olayı izleyen bazı İngiliz askerleri daha takviye olarak yanımıza geldi ve Rumları ablukaya aldılar. Yine de Rumlar bizi aşağıya indirdi ve hafif bir yoklamaya tabi tuttular. Bu yollardaki ilk yoklama idi. Bir sivil Rum yanımıza geldi ve bizi arabası ile oradan takip ederek sözüm ona selametle yola çıkardı. Bakır telefon tellerini bize uymadığı gerekçesi ile almadığımız isabet olmuş, çünkü aramada bulsalar ki kimbilir başımıza ne iş açılırdı. Bu abluka işi nişanlım Dilber'i okadar etkiledi ki, bütün geceyi ağlayarak geçirdi.

Köyün telefon işi yine yarım kaldı. Köye gelen askerlerden de sırma bulamayınca ta Pergama'ya ve Magosa'ya haber saldık. Bulduk, ama az bir miktar. Bulduğumuzla

ancak yolun yarısını tamamlayabildik. Sırma yine yok. Yine uzun uğraş ve çabalamalardan sonra telefonu tamamladık. Tamamladık ama, sirmalar yol boyunca yerden giderdi. (Çatoza). Çatoz yanında sirmalar hergün ya küçük çoban çocuklar veya sürüler tarafından kopartılırdı. Her gün bir de bu kopuk sirmaların onarılma işi vardı. Yolun yarısına kadar direk dikerek biraz da olsa sirmaların kopma işini aasgariye indirdik. Bir ay sonra nişamlımı Lefkoşa'ya geri götürüp ben tekrardan köye döndüm. Kısa bir süre sonra bir köylü arkadaş ile Lefkoşa'ya gittik, yanımızda bir teneke yağ ve bir torba zeytin götürdük. Orda, karşılığında bize 5 torba un, bazı yiyecek maddeleri ile iki battaniye verdiler. Ben Lefkoşa'ya bir gün kalıp dönmek düşüncesiyle gitmiştim, ancak yollardaki gelip gitme zorluğundan 15 gün kaldım.

Limasol Düştü:

Lefkoşa'da bulunduğum sıralarda idi, Limasol'da çarpışmalar başladı. Bize tam ve net haberler gelemezdi. İngiliz radyosuna göre Limasol teslim olmuş ve Türkler'den 50 kişi şehit olmuştu. Haber duyulur duyulmaz adeta ağızlar kilitlendi, herkeste bir sukut ve yüzlerde ağlamaklı bir ifade vardı. Gazeteciler kendilerini ateşe atıp Limasol'a gittiler. Akşama geri gelen gazetecilerden haberin aslı olmadığını öğrendik, ve büyük bir rahatlama duyduk. Bu sıralarda köyümün de düştüğü duyuldu. Nihayet köy otobüsleri Lefkoşa'ya gelmeye başladı. Arife günü köye gitmeye karar verdim. Türk polisi yollar emniyetli değil isterseniz gitmeyin dedi, ama, biz yola çıktık. Şansımız varmış, yaağmur yağmaya başladı ve yollar tenhalaştı. Herhangi bir tehlikeye maruz kalmadan köye geldik. Köye girdiğimde öyle duygulandımki ağlamamak için kendimi zor tuttum. Bayrımı köyde geçirip bir

kaç gün sonra vazife gördüğüm Ayhandayığa geldim. Olaylar günden güne geliyor, Türkler de Rumlarda sürekli savaşa hazırlanıyorlardı. İngiliz askerlerinin yerlerini BM askerleri alıyordu ancak, ellerinde hiç bir yetki yoktu. O yıl milli bayramların hiçbirini kutlayamamıştık. Bir 23 Nisan, geçti arkasından kurban bayramı geldi. Nişamlım Lefkoşa'dan köye geldi. O gelmeden birkaç gün önce Çatoz'dan bir motor almıştım. Bayrmin ikinci günü bütün işlerimi hallettim. Hemen arasından okullar açıldı. Dersler saat 1.00'e kadar devam ediyordu. Bu arada T.C.'den gelen yardımlardan bizim köye de gönderilmeye başlandı. Ben de dağıtım yapanlardandım. Lakin, gönderilenleri çalarmışım gibi hakkımda dedikodu yapıldı, yardım işlerinde yolsuzluklar oluyor diye, ve bu benim kulağıma geldi. Ben de dağıtım işini bıraktım. Bir sefer gelen 40 paket sigarayı muhtarın evine götürdüm, dağıtım yapsın diye, ancak kendisine sorulduğunda ben bilmem hocaya sorun demiş. Bu yüzden aramızda epeyce bir tartışma geçti.

Daha sonraki günlerde, Magosa'dan bir miktar yiyecek maddesi gönderildi. Arasında da bir teneke yağ vardı. Çatozda bir kişinin bisküvi yapımı için bu yağa ihtiyacı olmuş, onu alıp yerine fıstık yağı koymuş. Bu olayı da bana yüklediler halbuki "başkan" parasını da almış, benim de fena halde canım sıkıldı.

İlk iki ay köyde hiçbir mevzi veya buna benzer bir şey yapılmış değildi. Nöbet işleri geceleri devam ediyordu. Yerimiz dağ olmasına rağmen bir saldırı anında müdafaa için mevzi lazımdı. Birkaç arkadaşla 4 yere mevzi hazırladık. Bundan dolayı bize deli diyen ve kınayan pek çok kişi oldu. Mevziler yapıldı, ancak bakımsızlıktan günden güne yıprandı ve bozuldu. Gündüz nöbeti için hiç gönülü çıkmadı. Rumlar Tirfon ve Çamlı'beldeki Türk çobanlarına ateş açtılar, çobanlar da sürüleri bırakıp geri döndüler. Ortalıkta hiç kimse yok, herkes bir tarafa sinmiş durumda. Sürüyü

almaya kimse gitmeyince ben gönüllü oldum, daha sonra arkdan yardıma geldiler ve sürüyü köye getirdik. Bu olaydan sonra sabahtan akşama kadar 2 nöbet saati kondu, ancak, bir müddet sonra bundan vazgeçildi, bunun sonucunu da kısa bir süre sonra aldık.

Babam ve köyden Osman İsmail (27 Haziran günü) yanlarına bir kaç da yardımcı genç alarak Mersinlik mevkiine ağaç kesmeye gittiler. Bu ağaçları telefon sırmalarını yoldan yukarıya kaldırmak için kullanıyorduk. Saat 8.25'te tam kahveden eve gitmek için kalkmışımki Mersinlik mevkiinde bir taksi var dediler. Tam eve varıp radyoyu açtımki, bir el silah sesi duyuldu ve duyulmaya devam etti. Evden silahı kapıp sokağa fırladım, önüme gelen ilk kişiye mersinlik neresi diye sordum. Neresi olduğunu öğrenince şok geçirdim, çünkü söyledikleri yer, babamların ağaç kesmeye gittikleri yerdı. Çabuk olun, galiba bizimkileri vurdular dedim ve koşmaya başladım bir mil kadar ileride taksiyi gördüm. Üç el silah attım öyleki atılan bu kurşun seslerinin duyulması babamın hayatını kurtarmış oldu. Askerler taksiye binip kaçtılar. Sonradan öğrendiğime göre, babam ve arkadaşı odun keserken Rum askerleri onları esir almış ve döve döve götürmeye başlamış. Osman amca, kurtarmak için kendini yola atmış, babam da yanındaki ile mücadeleye girişmiş. Biz Rum askerleri kaçtı çıkın diye bağırarak onları çağırmaya başladık ancak, hiç görünen olmadı. Biraz sonra az ileriden bir ıslık sesi duyuldu. Yanımdakiler "hoca bak ileride çıplak ve vurulmuş biri var" dediler. O tarafa doğru gittiğimizde, Osman amca'yı yerde üzerinde sadece pantolunu ile delik deşik edilmiş bir vaziyette bulduk. Tek söyleyebildiği "bizi vurdular" oldu. Kardeşi de oradaydı, yaşayacağından pek ümitli olmamamıza rağmen Çatoz'a haber salıp taksi istediler, onu yavaş yavaş köye götürdüler. Ve hemen babamı aramaya başladık. Yerdeki

kan izlerini takip ettik ancak, onu bulamadık. Tekrardan yoldan taksinin olduğu yere gittim. Ama ne onu bulduk ne de bir ipucu. O gün BM askerleri ve UN polisleri köye geldi. Öğrendiğime göre başından vurulup ve bir dere yatağına yuvarlandığını, sağ olduğunu ve tutuklandığını söylediler. Tercüman geçmiş olsun dedi, bu arada Osman amcanın öldüğünü öğrendim. Askerler gitti. Aradan aylar geçti, babamın yerini hala öğrenemedik. Bir Aykuruş polisinde bir Girne Kalesinde esirdir diyorlardı. Nihayet Lefkoşa'da esir olduğunu öğrendik. Suçunu duyunca insana hem gülmek hemde ağlamak geliyor. Suçu; 80 yaşında bir gözü kör olan bir Rum kadınına sarkıntılık ve ırzına tecavüz etmekte. Yakalandıkları Mersinlik bölgesi nerede, dedikleri yaşlı kadının yeri nerede!!!!. Osman amca kadının ırzına geçmiş, babam da kadının kollarını tutmuş ve saçlarını kesmiş, Rum doktorda bunu onayladı. Nihayet mahkemeye gidiliyor ve dava düşüyor. Tam kurtuldu derken aleyhine başka bir dava okunuyor. Bu defaki suçu ise daha ağır. Hükümet kuvvetlerine karşı silah kullanmış , hükümeti devirmeye teşebbüs etmiş ve yanında mavzer bulundurmuş!!!!. Ve ormandan odun kesmiş. Gerçi sonuncusu doğru ama, bu hapislik gerektiren bir suç değildi. Ağır ceza mahkemesindeki bir çok duruşmadan sonra babam serbest bırakıldı.

Adeta Bir Düşün Alayı.

Babam köyde adeta bir lider gibi karşılandı. Eskisinden daha sağlıklı görünüyordu. Heyecandan ve sevinçten ağlıyor, başkalarının ağladığını görünce de ağlamayın beni de ağlatacaksınız diyordu. Çevresini saran kalabalığın öpüşüp kucaqlaşmasından güçlkle bir ara bulup yanına gittim. O hiç ağlamayan ben de babama sarılarak ağlamaya başladım. Sonra onu kalabalığın arasında adeta zorla alarak eve getirdim ve yiyecek birşeyler verdim. Bu arada babamın döndüğünü duyan komşu köylülerde

geçmiş olsuna gelmeye başladılar. O zaman daha çok anladımki, babam çeresindekiler tarafından çok sevilen bir kişi idi.

Daha sonra babam, başlarından geçenleri şöyle anlattı: “Arkadaşım Osman ile sabahleyin yanımıza su ve ekmek alarak bir gün önceden gezip gördüğümüz bazı çam odunlarının yanına gittik. Bir ara alt kısımda kalan ağaçların içinde bir çıtırdı duydum. “Be osman aşağıda biri var” dedim. O hiç istifini bozmadan kesmeye devam etti. Tam o sırada başımı kaldırdığımda bir Rum genci ile göz göze geldik. “Sesgabano” (eller yukarı) diye bağırdı. Biz ellerimiz kaldırıana kadar o yanımıza geldi ve silahının ucunu bize uzatarak yürüyün diye emir verdi. Çaresiz bir şekilde yürüdük. Osman benden daha gençti, benden önce gidiyordu. Aniden önümüzde bir viraj belirdi, Osman onu dönerken kayboldu. Bir silah patladı. Ama silahın nereden patladığını görmedim. Tesadüfe bakki, çizmemin içinden bir çivi ayağıma batmaya başladı. Rum da daha hızlı yürümem için beni itekliyordu. İçimden dedimki, “ölüm nedirki, ha şimdi ha daha sonra, ne farkeder” ve yanımdaki Rumun üstüne çullandım. Silahını kaptım, şarjörünü boşaltıp silahı onun üstüne fırlattım ve “Be Osman neredesin” diye bağırmaya başladım. Zaten hem yorgun, hem yaşlı birisiydim, bir de çizmeden ayağıma batan çivinin acısı vardı. Bunların etkisiyle aniden yere düştüm. Bu arada yere düşen Rum da kalkmıştı. Beni ayağa kaldırıp tekmelemeye başladı. Bu arada elinde mavzer olan bir Rum daha oraya geldi. Allahın öldürmediğini, kul öldüremezmiş derler. Çok doğru bir sözmüş. Tam silahı bana doğrultup ateş edecekken bir el silah sesi duyuldu, ve beni bırakıp o tarafa yöneldiler. Beni unutmuşlardı. Ancak, benim kaçacak takatim kalmamıştı ve çivi de ayağımı çok fazla ağrıtıyordu. Sürüne sürüne Rumların taksisinin içine girdim. Ölümünden kaçan ben, bu defa kendi ayağımla ölüme girdim ve oracıkta devrilip kaldım. Rumlar geri

arabaya geldiler ve beni de askıya aldılar. Hiç konuşma yok. Sadece bir sağımdaki bir solumdaki dirseği ile bana vuruyordu. Elleri bağlı, ölü gibi bir insana hiç acımasızca vuruyorlardı. Bu şeklide beni Aykuruş Rum köyüne götürdüler. Oradan Girne, Lefkoşa ve en sonunda Magosa hapishanesine koydular. Üç ay hapis yattım. Yapmadıkları işkence kalmadı. Defalarca mahkemeye çıktım ve sonunda serbest bırakıldım. KURTULDUM.

AYHAN AKŞAR (60)

(ÇUKUROVA)

1963 yılında Lefkoşa'nın Küçük Kaymaklı bölgesinde oturmakta idik. Aralık ayıydı, ansızın silah sesleri duyduk Karşımızda İngiliz askerlerinin kampı vardı. Silah sesleri üzerine askerler de dışarıya fırladı ve bize dışarı çıkmamamızı ve olduğumuz yerde yere yatmamızı söylediler. Korku içinde önce bütün ev halkı, sonra bütün komşular hep beraber bir yere toplandık ve yere yatıp bekledik. Bu olayın üzerinden 1-2 gün geçmişti ki, biz halen evden dışarıya çıkamıyorduk. Evde ekmek, yiyecek kalmamıştı. Evde bulunan unlardan kendimize birşeyler yapmaya çalışırken , erkek kardeşimde ne olup bittiğini anlamak için dışarıya bakmaya gitmişti. Gitmesi ile gelmesi bir oldu. Korku ve heyecan içinde Rumların Küçük Kaymaklıya saldırmaya başladıkları haberini getirdi. Biz hemen yanımıza hiç bir şey almadan, arabamız garajda olduğu halde, yayan bir şekilde üzerimize kurşunlar yağarak, ovalardan, yerlerde emekleyerek ve sürenerek Hamitköye gittik. Herkes tanımadığı bir kapı çalıp o eve sığınıyordu. Biz 120 kişi bir evde idik. Bu kez açlıkla karşı karşıya kalmıştık. 1-2 gün sonra kardeşim yine aynı şartlarda eve gidip, bulduğu bütün yiyecekleri, konserveleri topladı, İngiliz komşumuz da bize kola gönderdi. Bir müddet sonra gelen bu yiyecekler de bitti, yine açlık başladı. Gerçi korkudan insan pek acıkmıyor... Bir kaç gün sonra, Lefkoşa'da bulunan ve Rumlar ait olan soğuk hava depolarında stoklanmış donmuş et ve diğer yiyecekler halka dağıtılarak kısa bir süre için de olsa yiyecek ihtiyaçları karşılanmış oldu. Daha sonra ağabeyimin Lefkoşaya gidişinden cesaret alarak her türlü tehlikeyi göze alarak biz de Lefkoşa'ya gittik. Bir bakıma kendimizi daha güvencede hissettik. 1974 yılına yani Mutlu Barış hareketine dek göçmen olarak yaşadık.

Dilber Akşar (54)

(LARNAKA)

1963 yılı Eylül ayında Magosa'ya gittim. Gidiş amacım Magosa'da bulunan ablamda kalıp lise öğrenimimi orda tamamlamaktı. İki üç aylık öğrenim gördükten sonra Rumların Lefkoşa'da Türk lisesi öğrencileri üzerine ateş açması ile başlayan gerginlik bu öğrenimi kısa süre de olsa sona erdirmiş oldu. Olay tüm adadaki Türkleri endişeli bir duruma itmşti. Bizler ise gençliğin verdiği heyecanla tüm liseli arkadaşları toplayıp bayraklarla Maraş'a yürüyüp olayı protesto etmek istedik. Müdür ve öğretmenler bizleri zor da olsa bu eylemden vazgeçirdiler ve tüm öğrencileri evlerine gönderdiler. Ben dahil 150 kadar öğrenci ise okulun yurdunda kalıyorduk. Okulun üst tarafı Rumlarla çevrili olup tek bir bağlantı yolu vardı. Bir hafta boyunca gece gündüz okulda nöbet tutuyorduk. Tek silahımız ise gece böbetine takviye gelen 5 mücahit abimizin elinde olan iki piyade, bir tabanca dışında taşlardı. Bir hafta sonra tüm yurt boşaltıldı ama gündüz nöbetleri bir öğretmenin sorumluluğunda ben ve benim gibi öğrenci olan iki arkadaşım tafaından tutuluyordu. Ailem Lefkoşa'da Küçük Kaymaklıda olduğundan ve birbirimizden haber alamadığımızdan dolayı endişeli ve dakikaların gün gibi uzun olduğu bir zaman süreci yaşadık. Aradan 40-45 gün geçtikten sonra durumun biraz yatışmasını fırsat bilerek ancak, can güvenliğinin kesinlikle olmadığı bir ortamda ablam ve eniştemle birlikte özel bir araçla Magosa'dan Lefkoşa'ya doğru yola çıktık. Birkaç gün önce aynı yolculuğa çıkan birinin arabasına Rumların ateş etmesi nedeniyle kimse bizim bu yolculuğa çıkmamızı uygun bulmuyor, vazgeçemizi tavsiye ediyorlardı. Sonuçta ailemizin Küçük Kaymaklıda yaşaması ve oranın Rumlar tarafından işgal edilip köyün boşaltılması, şehitlerin , esirlerin olması haberi bizleri bu yolculuğa zorunlu kıldı. Magosa'dan Lefkoşa'ya korku ve heyecan içinde gelebildik ve doğruca Küçük Kaymaklıya evimize gittik. Durum çok korkunçtu. Köyde yağmalanmış ve yanmış evler ve Rum askerlerinden başka kimseyi göremedik. Eniştem Rumca bildiği için evimizin yanında nöbet tutan Rum askerine köy halkının nrede olduğunu sorduk. Hamitköye kaçtıklarını işince oraya doğru yol aldık. Dumlupınar mevkiinde mücahitler, Rumların istikametinden gelen aracımızı şüphe ile durdurdular ve bizi görünce tehlikeli bir yolculuk yaptığımızı söylediler. Hamitköye varıp ilk gördüğümüz tanıdığa, ailemizi sorduk ve miafir edildikleri evi bulup kucaklaşana kadar dakikalar geçmek bilmiyordu. Sonuçta ailemizle karşılaştık ama o anı ifade etmek gerçekten zor. Bir gece Hamitköyde kalıp tekrar Magosa'ya dönmek için

hüzünlü bir şekilde ayrıldık. Mücahitler Lefkoşa'ya gidiş için trlaların içinden ama güvenli yoldan bizi uğurladılar. Aynı korku ve heyecanla Magosa'ya döndük. Bizi görenler sağ salim dönmemize sevidiler. Çünkü aynı günlerde yolculuk edenlerin başından çok korkunç olaylar geçmişti.

Magosa'da 1965 yılı sonuna kadar Namık Kemal Lissi ve Baykal bölgelerinde mücahitlik yaptım. Aralık, 1965 ayı başında, Sancaktarlık tarafından Lefkoşa'da telsiz operatörlüğü eğitimi için seçildiğimi ve lefkoşa'ya gönderileceğimi öğrendim. Ailemi tekrar göreceğim için sevinçliydim. Kısa bir süre de olsa beraber olacaktık. Aralık ayı sonunda Lozan otobüs şirketine ait otobüsle Lefkoşa'ya hareket ettik. Lefkoşa'ya geldiğimizde Rumların barikat kurduğu Magosa kapısında yoklamaya tabi tutulduk. Otobüste genç olarak yalnız bendim ve şşöför dahi beni mücahit olduğum için tutuklayabileceklerinden endişe ediyordu. Yoklamayı yapan Rum polisi herhalde biraz insancıl olma ki biraz yumuşak davrandı ve sorunsuz olarak Türk tarafına gidebildik. Görevli kişi beni alıp bir otele yerleştirdi ve ailemi 3-4 saat görebileceğimi, görevimin gizli olduğunu ve ertesi günü eğitim için Boğaza gideceğimizi söyledi. Derhal eve ailemi görmeye gittim, ama enteresan bir karşılaşmaya şahit oldum. O gün Rumların bir mevziye ateş açtığı ve bir mücahidin yaralandığı ve hatta şehit olduğu söylentileri konuşulurken ve bu mücahidin kim olduğu sorulurken benim geldiğimi görm komşulardan biri anneme "oğlun geldi" demesi üzerine annemin yaralı mücahidin oğlu olduğunu zannetmesine ve düşüp bayılmasına ramak kala beni görüp sevinçten ağlaması ve sağ olduğumu anlamak için devamlı beni öpmesini unutmak mümkün değil.

Ertesi gün St. Hilarion Kalesi karşısında kurulan çadırlarda Türkiye'li bir subayın nezaretinde her kazadan seçilen birer kişi gizli bir eğitime başladık ama aynı gün öğle yemeği için biraz aşağıda olan ve şato denen binaya gittiğimizde diğer mücahitlerin "işte telsizciler de geldi" demelerini de hoş bir anı olarak hatırlamaktayım. Bir aylık eğitimden sonra kazasız belasız Magosa'ya döndüm. Ancak. Bir gün önce ailemle vedalaşmaya gittiğimde ablamın doğum yaptığını gördüm. Böylece ikinci yeğenimi öpme mutluluğunu yaşadım.

Magosa – Lefkoşa arası haberleşmeyi sağlayan beş telsizciden biri olmakla beraber aynı zamanda Sancaktara gelen çok gizli mesajların kriptö işlemlerini de ben yapıyordum. Bu nedenle bir gün sabaha karşı saat üçte çok gizli ve özel şifreli

mesajın kriptoloji için sancaktarın acele beni çağtığını ve benim de “geliyorum” deyip tekrar uykuya daldığımı ve bu bir saatlik geç gitmem nedeniyle sancaktarın sinirlenip tüm Magosa birliklerini alarma geçirttiğini ama mesajın zamanında iletilmesi üzerine bölük komutanının uykusuzluğumun acısını benden çıkartmaktan Vazgeçtiğini hiç unutmam.

4 yıl 8 ay süren mücahitliğim, Ağustos 1968 yılında yüksek öğrenim için Türkiye’ye gitmekle fiilen sona ermiş ve yeni bir hasretlik dönemi başlamış oluyordu.

Hüseyin Demirsu (54)
(LEFKOŞA)

1963 arpışmaları başladığı zaman lise öğrencisi idim. Ben de diğer arkadaşlarım gibi Rum saldırılarına karşı durmak için mücahit oldum. İlk günlerdeki dağınıklığı aşp kısa sürede tüm mücahitler organize edilerek birlik düzenine girdi. İlk günlerin ateşli çarpışmalarından ve İngiliz askerlerinin barış gücü görevini üstlenmesinden sonra kısa süreli de olsa izin verilmeye başlanmıştı. Bu arada bölüğümüze yeni bir komutan atanmıştı. Diğerlerine nazaran daha disiplinli ve sert biriydi. İhtimadaydık ve daha sonra da eğitime başlayacaktık. Komutan bizler hitaben ogünden sonra izin talebi için kendisine gidilmemesini, silsilenin takip edileceğini söyledi. Bölükte bir Gazafanalı göçmen arkadaş vardı, ki, bu arkadaş içki içmeyi çok fazla severdi, “E gumandan biz nolacak dedi”?. Komutan , sen de silsileyi takip edeceksin cevabını verdi. (Silsile Kıbrıs lisanına göre Soy-Sop demektir). Göçmen arkadaş, “Aman gumandanım, benim ailem çok dağınıktır, her izin isteyeceğimde, bütün ailemi tek tek dolaşıp izin almama imkan yok” dedi. Buna fena halde kızan komutan göçmeni azarladı. Bu sırada olayı açıklamak bana düştü, ve komutana sinsilenin Kıbrıs lisanında ne demek olduğunu izah ettim. Konunun açıklığa kavuşmasından sonra “Ben de zavallıyı boş yere azarladım” dedi.

Rifat Taşer (54)

(GÖNYELİ)

1958 yılları sömürge yönetimine karşı ayaklanmanın başladığı yıllar EOKA olarak bilinen yer altı teşkilatının faaliyetlerini en yoğun olarak sürdürdüğü bir dönemdir. Bir yandan İngiliz'ler adadan çekiliyor bir yandan da Rumlar adanın Yunanistan'a bağlanması için uğraş veriyordu. İngilizler oksidari olarak adlandırılan Türk Polis ekipmanlarıyla sözde bu ayaklanmayı kırmaya çalışmış, diğer yandan da Türkleri Rumlara karşı kendi çıkaraları için kullanmıştı. İşte bu dönemde TMT olarak kurulan Türk Mukavet Teşkilatımız, İngiliz'lerden sonra sıranın bizlere geleceğini önceden sezmiş olması nedeni ile Türkleri bir arada örgütlemiştir. Bu dönemde ben 10 yaşlarındaydım. Doğum yerim olan Lefke, Türklerin çoğunlukta bulunduğu bir kasaba idi. Türklerin azınlıkta olduğu birçok köylerde Türk malları sebepsiz yere yakılıp harap ediliyordu. Bu köylerden kaçan Türkler Lefke'de toplanmaya başlamışlardı. Bu köylerin başın Mansura ve Yağmuralan gibi yakın komşu köyler vardı. Lefke kasaba olmasına rağmen itfaiye Rum köyü olan İksoro köyünde kurulmuştu. İşte bu dönemde rumlar, Rum mahallelerindeki evleri birer birer yakmaya başladılar ve bunu bahane ederek 8 otobüsle saldırdılar. Bizim evimiz Rum saldırısının olduğu yol üzerinde idi. Taşlı sopalı saldırıda Rumlar otobüslerden aşağıya inmeye fırsat bulamadan kasabayı terk etmeye mecbur bırakıldığı bu olayda ben yara almadan kurtulurken, yeğenim atılan taşlardan nasibini almış ve kaşının üzerinde büyük bir yara almıştır. Bu arada o ani heyecanı ve kuş lastikleri ile attığımız taşları ifade etmek olanaksızdır. Bu ilk saldırıdan sonra Lefke'de yaşı 20'nin üzerinde olan herkes mücadele için toplanmaya başlamıştı.

Kıbrıs hükümetinin kurulması ile birlikte olaylar görünürde durmuştu. Günler ayları kovalamış, için için yanan bu kor etrafa alev saçmaya başlamıştı. İşte 1963 yılının 21 Aralık perşembe gecesi tahtagale semtinde Rumlar üç Türk katletmişti. Cuma

günü biz lise gençliği olarak protesto için Atatürk büstüne çelenk koymaya gittiğimizde Rum polisi bizlere engellemede bulundu. Geri okula geldiğimizde bütün okulda bir kaunaşma olmuştu tam o sırada okul karşısında bulunan benzin istasyonunda bir Rum devriye polis ekibi bulunuyordu b.z gençlik olarak Rum polisine taşlarla saldırıya geçtik. Bir silah sesi duyuldu, arkadan devam etti. Öğretmenlerimiz yere yatmamız için var güçleri ile bağırıyor fakat olan olmuştu, üç arkadaşımız vurulmuş kanlar içerisinde yerde yatmakta idiler. Kndi olanaklarımızla hastahaneye sevkettiğimiz arkadaşlarımız çok şükürki ufak sıyrıklarla olayı atlatmışlar. O günün öğleden sonrası salona toplanan lise gençliğine o günün mukavemet lideri olan Denktaş sabırlı olmamız için bir söylev yapmıştı. Cumartesi olayların durduğuna inmiştik. Pazar gecesi gece yarısı saat 1.00de bütün yurt ayağa kaldırılmış ve üst katlara yerleştirilmişti. Sabah saatiin dördünde başlayan silah sesleri tam bir hafta hiç durmamıştı. Bizler bu hafta boyunca bir dilim ekmek ve 5 adet zeytin ile günlerimizi geçirdik. Ellerimizde el bombaları beklemektidik. Herhangi bir baskında merdivenleri imha edip üst katlar çıkışları engelleyecektik. Bu hafta boyunca, yurt binasının karşısında bulunan soğuk hava deposu ve diyanellos sigara fabrikası Türk'lerin kontroluna geçmişti. Türkiyeden gelen cetlerin semalarımızdaki alçak uçusları caışmaların birkaç günlüğüne durmasına vesile olmuş, bizlerde buarada yurdu boşaltarak Saray Hotel'in bodrum katına taşınmıştık. Köylerden Lefkoşa'ya okumaya gelen ve 80 kişi olan bizler böylece 50 metrekarelik bir alanda günlerimizi ve gecelerimizi beklemekle geçiriyorduk. Olayların durduğunun öğrenilmesi üzerine köylerden gelen aile büyüklerine çocukları teslim edilmişti. İşte bende babamla birlikte Lefkeye gittim. Gidiş o gidiş tam 5 yıl Lefke'den dışarı çıkmamacasına bu bölgeye tıklıp kalmıştık Civar Türk

köylerinden göçen Türkler Lefke'de toplanmışlardı. Halk lefke'nin korunması için harekete geçmiş ve işte bizlerde her gec e sabaha kadar dağlarda kasabmızı korumak için nöbet tutmaya başlamıştık. Bu sürede Lefke'de birkaç kez yer yer çatışma olmuşsa da Türk askeri var korkusu ile önemli bir çatışmaya sahne olmamıştır

Yıl 1964 Ağustos ayında Erenköy direnişi esnasında düşürülen Cengiz Topel'in uçağının düşüşü hiçmi hiç aklımdan çıkmıyor. Saat 04.00 sularında 3'lü filo olarak Erenköy'den dönen uçaklar bugünkü gemikonağında Yunan deniz filosuna ait bir savaş gemisini son anda farketmiş ve son dalışını yapan uçağımız hedefi vurmasına rağmen yar almış ve alevler içerisinde düşmüştü. Paraşütle atlayan pilotumu Yzb. Cengiz Topel ara bölgeye düşmesine rağmen bu bölgeden kurtarılamayarak Rumlar tarafından esir alınmış ve sonradan öğrendiğimize göre binbir işkene ve eziyetle öldürülmüştü.

Sönmez Gündüz (52)

(LEFKE)

1974 YILINA AİT CANLI HATIRALAR

1974 Barış Harekatı:

Öğretmen olan ben, 15 Temmuz 1974 günü makariosa yapılan darbede, orta ve lise öğrencileri ile Larnaka'da çocuk kampındaydık. İlk günler çok belirsizdi. Türklere karşı birşey yoktu ama, korkuyorduk. Lefkoşa'dan öğrencileri dağıtmam emri geldi. Çaresiz yola çıktık. Yollar çok tehlikeliydi. Ta Erenköy'e kadar gittik. Çocukları yerlerine bıraktıktan sonra Lefkoşa'ya geldim. Bu gibi durumlarda katılmamız gereken ve daha önceden belirlenen yere uğradım ve hemen gel dediler. Birlik evime yakındı. Eşimi Lefkoşa'ya bırakıp geri döndüm. Gecebirlikte kaldım. Sabah saat 04.00 sularında uçaklar geldi paraşütler çevremize inmeye başladı. Okul binasının yanına inen paraşütlerden birtanesi açılmadı. O askerin düşüşü hala gözümün önünden bir türlü gitmiyor. Bizim birliğimiz bu gün yakamozun olduğu yerde idi. Biz bir mevzide üç kişi bütün gün nöbette idik. Harekatın ilk günü öğleye kadar paraşütleri seyrettik. Başımızı mevziden çıkaramaz durumda idik. Bir sonraki gün de aynı şekilde geçti. Ekinler biçilmiş ve balyalar halinde dizilmişti. Balyalar kurşunlardan ateş aldı. Silah ve top sesleri, ağır barut kokusu ve göz gözü görmeyen yoğun bir duman içinde mevzilerden çıkamaz olan bizlerin korku ve heyecanını anlatmaya kelimeler yetmez. Afakat, aniden inanılması güç bir olay gerçekleşti ve adaeta gök delinmişcesine yağmur yağmaya başladı. Allahın işine bak, yaz günü böyle bir yağmurun yağması bizim hayatımızı kurtardı. Ertesi gün bölük komutanı bizim evin yanında yaralandı. Binbir güçlkle hastahaneye götürdük. Elimizdeki cephaneyi saklamak için birliğin aracına doldurup bizim evine grajına sakladık. Gece zifiri karanlıkta cephaneyi Küçük Kaymaklıya götürdük. Bu arada gelen yiyecekler de berbattı. Tavuklar, etler hep kokmuş olarak geliyordu. Ertesi gün ikinci hareket başladı, Türk tankları yanımızdan geçiyordu. Bu kadar

kötü şartlar altında bir de bir gün önce yenen bozuk yemeklerden herkesin midesi ve barsakları bozulmuştu. Tanklardan birinin benzini bitmiş az ilerimizde kalmıştı. Kamyonete benzin koyduk, başımızın üzerinden kurşunlar ve havanlar yağarak tanka benzini götürdük.

İkinci hareketin galiba üçüncü günüydü, Kıbrıs'ta tatilini geçirmekte olan İngiliz vatandaşlarının İngiltere'ye gönderilmek üzere magosa'ya gitmeleri istendi. Ablam ve eniştem de tatil için burdaydılar. Onları Magosa'ya bırakıp gerei dönerken kendi köyüm olan Çukurovaya da uğradım. Türkler boşalan Rum köylerini yağma ediyorlardı. Ben bile Tirfon'da durup bahçelerden soğan topladım, daha önce de bir soba almıştım.

Ayhan Akşar (60)

ÇUKUROVA

- YER ADLARI DİZİNİ -

-A-

Abohor = 6

Aykuruş = 15

-B-

Baf = 2

Baykal = 18

-Ç-

Çamlıbel = 11

Çatoz = 10, 11, 12

Çetinkaya = 8

Çukurova = 25

-D-

Diyanellos = 22

Dumlupınar = 18

-E-

Erenköy = 2, 5, 23, 25

-G-

Gazafana = 20

Gemikonağı = 23

Girne Kalesi = 13

-H-

Hamitköy = 16, 18

-İ-

İngiltere = 26

İksero = 21

İskenderun = 7

-K-

Küçük Kaymaklı = 6, 8, 9, 16, 17, 25

-L-

Larnaka = 3, 25

Ledra Palace = 8

Lefke = 21, 22, 23

Lefkoşa = 2, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 22, 25

-M-

Magosa = 9, 11, 17, 18, 19, 25

Mansura = 21

Maraş = 17

Mersinlik = 12

-N-

Namık Kemal Lisesi = 18

-P-

Pergama = 9

-S-

Saray Hotel = 22

Sarayönü = 8

St. Hilarion Kalesi = 19

-T-

Tahtakale	= 21
Tirfon	= 11, 25
Türkiye	= 11
-Y-	
Yağmuralan	= 21
Yunanistan	= 21

- SAHIS ADLARI DIZINI -

-A-

Ahmet N. Savalaş = 5

Albay Rıza Vuruşkan = 5

Ayhan Akşar = 15, 26

-B-

Bölent Ecevit = 3

-C-

Cengiz Topel = 23

-D-

Dilber Akşar = 9, 16

-G-

Göçmen = 20

-H-

Hüseyin Demirsu = 19

-O-

Osman = 12, 14

-Ö-

Ömer Sami Coşar = 5

-R-

Rauf R. Denktas = 5, 22

Alb. Rıza Vuruşkan = 5

Rifat Taşer = 20

-S-

Sönmez Gündüz = 23